

Rudarji drže fronto proti navalu "openšaperjev"

Uspesno odbijanje navala je potrebno tudi čisto za fronto. Od tega dela na fronto je vsaka obramba fronta.

Chicago, Ill.—Prišlo je Novo in rudarske vrste na fronto in vedno trdne, akoravno ru- in njih družine trpe po- klanje vsega, česar človek buje za življenje. Kar ru- potrebuje, je denar za- p živi in kurjave, ravno ta- oni in njih družine potreb- leke in še drugih potreb- Kajti če ne bo denarja za- p žilveža, kurjave, ako ne bo- te, tedaj bo na tisoče rudar- njih žen in otrok trpelo glad in raz.

John Lewis, predsednik rške organizacije agodaj v- u novembra 1927 v Belo hi- je v družbi eksekutivne A- ke delavke federacije po- l, da naj predsednik Coo- psova prenosovne podjet- na konferenco, da se stav- ravna, je v živih barvah na- l trpljenje 150 tisoč rudar- kar pomeni od 600 do 700 oseb z rudarjevimi ženami in otroci. Coolidge ni po- govornih podjetnikov na- renco. In ko je to storil- raki tajnik Davis mesec ka- se premogovni podjetniki odzvali.

Novem letu je predsednik n naznanil, da se do dne 30. bra delavske strokovne or- acije postala \$159,734 na- v Ameriške delavske yede- da naj rudarjem prika- se pomoč s denarjem, ali- obloko in drugimi potreb- mi. Ta denar je bil od- Thomas Kennedyju, fi- nemu tajniku rudarske or- acije, da se vporabi stav- in v podporo. Obenem je n naznanil, da so organiza- poslale na stotine zabojev e, perila, čevljev in drugih bčin. Vse to se razdelju- potrebnimi rudarskimi- mi, ki so gotovo v potre- jmanj časa, so na stavki- jmanj devet mesecev, dru- seveda še več, ker so po- pričeli podjetniki z ofe- v "dogovoru" z "openšaper- veliki preje, kot pred de- meseči.

rešen pravi, da je on prepi- da bo denarna pomoč še na- e prihajala, ravno tako, za- z obloko, živili in obučo; ker- ri in njih družine vse to- vo potrebujejo.

drugimi besedami to pome- da pomožna akcija ne sme- hat, ako delavstvo neče po- rudarjev. Ako bodo pora- rudarji, tedaj pride naval- plošno znižanje mize od- "openšaperjev." Trpeli- do le organizirani delavci,

ak veliko več bodo trpeli ne- izirani delavci, ker se ne- mogli postaviti v bran pro- anju mize, ki ga vprizo- nšaperji.

je zdaj tisti važni tren- mora pomagati vse. Ne- izirani in neorganizirani- ampak tudi mali obrtni- rgovci. Ako se zniža tro- vavaka mize, ne bodo tr- e delavci—organizirani in- izirani—ampak tudi ma- rtniki in trgovci. Kolikor- zaslužijo delavci, toliko- kupijo življenjskih potreb- ri malih trgovcev in obrt- anja ofenziva velepodjet- ali kapitalistov ne velja je- iziranemu in neorganizira- delavstvu, ampak vsemu- u, ki mora trdo delati, da- živi.

zadeti bodo tudi farmarji, delavstvo bo konsumiralo poljskih pridelkov in far- bodo prisiljeni postaviti- ke še ceneje na trg, kot- da jih spravijo v demar.

126 rudarjev areti- ranih v Colorado

Nov policijski naval na pikete in glavni stan organizacije. Ti- soč rudarskih družin strada v Ohiu. Apel za pomoč.

Denver, Colo., 5. jan. — Dr- žavna policija je včeraj aretirala 126 stavkujočih rudarjev v o- krajema Huerfano in Fremont radi masnega piketiranja.

Policija je tudi ponovno udr- la v glavni stan organizacije I. W. W. v Walsenburgu.

Steubenville, O. — Tisoč dru- gin sprtil rudarjev v okraju Jefferson trpi glad in mraz: Ta- ko poroča John R. Jones, pre- sednik subdistrikta št. 4 rudar- ske organizacije United Mine Workers v Ohiu. Jones je v sre- do objavil apel za pomoč strada- jočim družinam. Apel se glasi, da najbolj trpe otroci.

Organizacija je imenovala po- sobni odbor, ki bo prejel pri- spevke.

Razlika med političarji in robnimi možmi

Delavske strokovne organizacije v Washingtonu pridobivajo. Anitak prave preproščate ni.

Reading, Pa. — J. Henry Stump, socialist, strokovno or- ganiziran delavec in župan tega mesta, je podal ob Novem letu svojo izjavo, ki se loči od izjav profesionalnih političarjev kot noč od dneva.

Rekel je, da pričakuje, da so bili delavci pri zadnjih volitvah valed uspešni, ki so ga dosegli strokovno organizirani delavci pri zadnjih mestnih volitvah, tako apodbujeji in agitatoričnemu delu, da se oprijmejo z vso res- nostjo agitacije za delavsko stro- kovno organizacijo, in da tako delo prinese tudi boljše spora- zumevanje med delodajalci in de- lavci. Naglašal je, da je podču- no delo, ki je bilo izvršeno med strokovno organiziranimi delav- ci v zadnji kampanji, obrodilo dober sad. To podčuno delo se bo nadaljevalo tudi akoli zimo.

Glede prosperitete je rekel, da ne goji nobenih upov. Stroje so izboljšali in v produkciji so se uvedli sistemi, da se delo hitro izvrši. To pomeni, da se več producira z manjšim številom delavcev. Kolikor večje je šte- vilno brezposelnih delavcev, toli- ko nižja je kupovalna moč de- lavcev. Velika nevarnost po- stoji, ker se več producira, kot se konsumira za življenjske po- trebe. Vprico te nevarnosti pa vidimo, da v nekaterih tovarnah delajo noč in dan in v treh ob- ratih, v drugih pa zopet po 64 ur v tednu.

V Readingu ni prave prosperi- tete. Tu je treba računati z vsem ljudstvom kot celoto. Pov- prečna miza v tem mestu je \$22.50 na teden. Dokler ne bo povprečni zaslužek višji, toliko časa je nemogoče, da bi bili ljud- je bolj zadovoljni z razmerami.

Zenska zmiralica.

La Crosse, Wis., 5. jan. — Se- rif Rice in njegov tovariš sta v sredo vdrli v stanovanje Marie Saur in jo našli zmiznjeno v njeni sobi. Zenska je bila pozna- na kot samotarka. Živeča je zu- naj tega mesta in družbo ji je delalo 12 pov. Serif je moral u- streliti vse pse, da je mogel vsto- piti v stariško stanovanje.

Zobozdravniška konvencija v Chicagu.

Chicago. — 24. jan. se prične v Drake hotelu zobozdravniška konvencija, na katero pride nad 10,000 zobozdravnikov iz Zru- šenih držav in Kanade.

Hearstovi "mehički dokumenti" ponarejeni

To je dognal Hearst sam, ko je šele zdaj najel eksperte. Sen- atna preiskava zaključena in ofi- cijalno poročilo pride v kratkem.

Washington, D. C. — Senatna preiskava glede Hearstovih "do- kumentov," na podlagi katerih je Hearstovo časopisje kričalo me- sec dni o Callesovih "boljševič- skih sarotah" proti Združenim državam in nameravanem "pod- kupovanju" štirih ameriških se- natorjev, je bila v sredo zaklju- čena — s popolnim flaskom in kapitulacijo Hearsta samega. Preiskovalni odsek se še enkrat snide v petek in zaključuje vse po- trebno glede poročila, ki ga pred- loži senatu in javnosti.

Slavni Hearstovi dokumenti so — kar je vaak razsoden člo- vek že davno vedel — ponareje- ni. Najlepše pa je to, da je Hearst končno sam prišel na to dejstvo. Najel je dva zvedenca, ki sta preiskala papirje in kma- lu pronašla, da so podpisali mehi- škega predsednika navaden fal- sifikat. Dognala sta tudi, da je bilo vseh 39 pisem in telegram- ov spisanih k večjemu na dveh pisalnih strojih. Eksperti — El- bridge W. Stein in J. Fordyce Wood — sta prišla v sredo pred odsek in izjavila, da so doku- menti ponarejeni.

Senatorji so zaslišali bivšega ameriškega poslanika v Mehiki Jamesa R. Sheffielda, ki je od- ločno zanikal, da je on kdaj ku- pil kak oficijelni mehiški doku- ment. Bakel pa je, da je dobil več ponudb, toda ni sasal po- nučnikom. Nadejše je rekel, da je Hearstov reporter John Page pokazal papir, o katerem je trdil, da je "iztrgan list iz po- slovne knjige v mehiškem fi- nančnem oddelku," on pa je ta- ko povedal reporterju, da je pa- pir ponarejen.

Avila, ki je dokumente prodal Hearstu, je bil ponovno zasliš- an. Na ostra vprašanja sena- torjev je dajal nikalne odgovore in naredil je presenečen in neu- men obraz, ko je siljal, da so pa- pirji ponarejeni. Obilubil je, da bo skušal poizvedeti, kdo je po- naredil listine.

Zaslišanih je bilo še nekaj priš in vse izpovedbe kažejo, da je bil Hearst imenitno potegnuten za nos (in možno), nakar je on potegnil čitatelje svojih listov, ki mu verjamejo.

(Hearstovi listi so tudi prine- ali vest, da so dokumenti ponar- ejeni in zdaj jih imenuje "A- vilove dokumente". Prej so jih ponosno nazivali Hearstove me- hiške dokumente!)

PET OTROG ZGORELO.

Little Rock, Ark., 5. jan. — Pet otrok farmarja W. G. Den- bija, ki živi 4 milje severno od tega mesta, je v sredo zgorelo, ko je ogenj uničil hišo in več drugih farmarskih poslopj.

Vseh pet otrok je spalo v eni so- bi, ko je izbruhnil požar. Oče sli- je skušal rešiti, toda njegov trud je bil brezuspešen.

Senat odlašoval za nov amend- ment.

Washington, D. C. — Senat je 4. t. m. sprejel nov Norrisov amandment k zvezni ustavi, ki določa, da se novi kongres snide v januarju po volitvah in novi predsednik tudi nastopi službo v januarju namesto v marcu. Na ta način odpade takozvano krat- ko zasedanje "kruljavih rac" (poraženih kongresnikov in se- natorjev) po volitvah.

Požar uničil tovarna.

Belleville, Ill., 5. jan. — Ogenj, ki je v sredo zjutraj nastal v tovarni Belleville Enameling and Stamping kompanije, je popo- loma uničil poslopje. Škoda se čeni na \$200,000.

SENATORJI KRI- TIZIRAJO POLITI- KO V NIKARAGVI

Cela vrsta resolucij, ki zahteva- je preiskavo glede vojne, ki je kongres ni dovolil. Oster pro- test v nižji zbornici.

Washington, D. C. — Obe kon- gresni zbornici sta v sredo sto- pili v akcijo glede situacije v Nikaragvi. V senatu in repre- sentančni zbornici je bila ostra kritika Coolidge-Kelloggove ni- karagviške politike, ki je zastpi- la pravotno vojno v centralno- ameriški deželici. Trije senator- ji so predložili resolucije proti politiki administracije.

Senator Hefflin iz Alabame je predlagal, da mora Coolidge ta- koj odgovoriti ameriške čete iz Nikaragve in pustiti Nikaragvi- čane, da sami uravnajo svoje notranje zadeve; senator Nye iz Severne Dakote je predlagal, da kongres pregovje vsako nadalj- no ščiteno z brojem ameriškega kapitala v tujih deželah, do- čim je senator Wheeler iz Mon- tane zahteval, da se imenuje po- sobna komisija, ki naj preišče ameriško politiko v Nikaragvi.

V nižji zbornici je cela vrsta kongresnikov predlagala enako akcijo in ostra kritizirala Cool- idge, ki je zapletel Združene države v vojno s ljudstvom Ni- karagve, ne da bi bil imel dovol- jenje od kongresa. Demokrat Huddleston iz Alabame je naj- ljutje napadel administracijo rekoč: "Amerika je v vojni z Nikaragvo, ampak to ni vojna ameriškega ljudstva, pač pa voj- na onih, ki so stajajo na krmilu in ki niso vprašali ljudstva za pooblastilo. Tako je prišlo po dvanajstih mesecih Coolidgeve pacifikacije."

Demokrat Boylan iz New Yorka je zagovarjal administracijo in se navduševal za udušenje vetaje v Nikaragvi. Edina na- paka je — je rekel — ker ni Coolidge poslal toliko vojaštva, da bi bila vataja udušena v e- nem mesecu.

Washington, D. C. — Cool- idgeva administracija je mobilizirala pas tisoč mož, s katerimi pošlje svoje čete v Nikaragvi. Kakor so v sredo poročali, je bi- lo poslanih 12 bojnih letal v Ni- karagvo za pobijanje vataških čet generala Sandina iz zraka.

Vataške čete, ki jih vodi San- dino, se nahajajo v divjih hri- bilih severni Nikaragve. Ta kraj, ki se imenuje Nueva Segovia, je ves poražen s skoraj neprodri- nimimi džungli, valed česar je va- ska ofegajva na tleh nemogoča.

Kemal pada političnjak.

Carigrad, 5. jan. — Mustafa Kemal paša, predsednik turške republike, vsekar ni demokrat in je precej oster s svojimi na- sprotniki, toda nihče ne more do danes reči, da je korumpiranec. Kemal je pravkar dal oster u- rok ministru, ki mu je podaril za novo leto zlato škatlico za ci- garete. Predsednik je zagnal škatlico po tleh in jezo odvr- nil, da on ne sprejema nikakr- nih daril niti podkupnin. Druga vest se glasi, da je Kemal za- pustil nacionalistični stranki vse svoje premoženje, ki je ceni na pol milijona dolarjev.

Polovica Anglije je pod vodo.

London, 5. jan. — Polovica Anglije je danes pod vodo valed tajajočega se snega in naravnih rek. Thames se je ponekod dvil- gnila 27 palev nad normalo. Mnoga mesta so poplavljeni. Najbolj sta prizadeta Dartford in Kent.

15 komunistov aretiranih v Rigi.

Riga, 5. jan. — Latviške ob- lasti so dale aretirati v Rigi 15 komunistov. Med temi sta tudi dva udeležbenca sovjetske trgov- ske misije.

Senna brezposelnosti pada na ekonomičarje

Manja produkcija, združena s strojno produkcijo, je v veliki meri odgovorna za sedanje brezposelnost med delavci.

Washington, D. C. — Ameriško ekonomsko društvo, katerega člani so ekonomičarji, se na svo- jem letnem zborovanju razprav- ljalo tudi o sedanjih brezposelnos- ti, njenih vzrokih in o izgledih za bodočnost. Mnogo govorni- kov je izreklo odprto, da je se- danja brezposelnost posledica ve- čje produktivnosti. Strojno delo nadomešča ročne delavce in stro- ji veliko več producirajo, kot so preje delavci. Število zaposle- nih delavcev v industriji pada, naobratno se pa producira ved- no več blaga.

George Soule od Delavkega biroja v New Yorku je dejal, da je velika neureča, da vprico kon- kurenčnega značaja naše indu- strijske družbe ni preskrbljeno, da delavci dobe drugo delo, ako so izgubili delo zaradi pomnože- ne produkcije s strojem, ali da ti delavci ne dobe nobene po- pore, dokler ne dobe zopet dela.

Drugi govorniki so zopet ali- kali okrajno brezposelnost in da je postalo že kronično ponavlja- nje, da je v premogovni indu- striji zaposlenih malo delavcev. Eden izmed ekonomičarjev je re- kel, da so na svetu razmere ta- ke, da nastane splošna in velika depresija in velika brezposelnost v teku pet let v Združenih drža- vah. Meni je, da je žalostno, da se vlada ne pripravlja za tak slučaj.

Država Virginija študira, da- najde delo za 25,000 brezposel- nih oseb v pokrajini Richmon- d. V Baltimoreju se čeni, da je dvajset odstotkov odraslih pre- bivalcev brez dela.

To so slabi izgledi za bodo- čnost.

SLABE NOVOLETNE NOVICE ZA RUDARJE NA ANTRA- CITNEM POLJU.

Premogovna kompanija namera- va prenehati začasnno s kop- njem trdega premoga, da del- ničarji dobe bolj masne divi- dende.

Shenandoah, Pa. — Med rudar- ji na polju trdega premoga se je ob Novem letu razširila zelo sla- ba novica. A. J. Maloney, pred- sednik Philadelphia & Reading Coal & Iron kompanije je izja- vil, da se preneha z delom v pre- mogovnikih zaradi previsokih obratnih stroškov, da delničarji zopet dobe dividende v reading- skem distriktu.

A. J. Maloney je izdelal pro- gram za znižanje obratnih tro- škov. Ta program povzroča, da se rudniškim superintendentom in jamskim predelavcem bolj tresejo hlače kot rudarjem. Pre- več je nepotrebnih izdatkov, je rekel Maloney, in znižal je moči v pisarnah, odpravil predelav- ce pri nakladanju premoga in prisilil superintendenta, da mo- rajo nadzorovati obširnejše de- lavno polje. Na ta način je od- pravil tudi nekaj superintendent- ov.

Rudarji trpe valed tega, ker je manj dela. Ako je manj dela, pomeni zanje, da tudi manj za- služijo. To jih pa prisili, da de- lajo nove dolgeve. Na stotine ljudi še zdaj zamaž laže delo. Novo leto ni prineslo nič dobre- ga rudarjem na antracitnem po- lju.

Vaak dan tepena — dobila tožbo za razpoko.

Chicago. — Roberta Baade, 3271 S. Irving ave., je dobila v sredo tožbo za razpoko, ko je povedala sodniku, da jo je njen mož, s katerim je bila poročena 8 mesecev, vaak dan pretepel.

Trije otroci zgoreli.

Newark, N. J., 5. jan. — Tri- je otroci Nicola Angelesa so v sredo zgoreli v plamenih, ki so uničili njih stanovanje.

Fašistov se loteva strah svojega lastnega dela

Bati so se pričeli svoje lastne sence.—Teror občuti strah.— To je najnovejši pojav v fašis- tovski Italiji.

Curih, Svica. — (I. I.) — Fakt je ta, da se v Italiji teror boji svojih tovarišev ravnotako kot svojih nasprotnikov. Ko so se vršile fašistovske slavnosti, je Mussolini naznanil, da je bila potreba izključiti 30,000 članov in 2000 odbornikov iz fašistov- ske organizacije, ker so se izka- zali, da niso več vredni biti nje- ni člani. Brezdomna jih je v fašistovski organizaciji še veli- ko več, kot to število, ki so mo- ralno propadli. Odkar je bilo iz- vršeno to čiščenje, v fašistovski organizaciji, se ni v nji nič iz- premenilo. V nji se fašisti še ravnotako tepejo za plen, kot so se pred tem čiščenjem. Še zdaj velja načelo, da vaak pograbi in nagradi, kar more. Zato se so- di, da je to čiščenje v fašistov- ski stranki služilo le za krinko ali izgovor, da se prikrije raz- krojevanje, ki je prišlo v fašis- tovski organizaciji.

V Milanu, Leghornu, Rimu in Turinu se nadaljujejo aretacije. K novim žrtvam prihajajo no- ve, katerih življenje konča v je- čih ali pa na otokih za izgance. Zda je seveda na vrsti burko- zija, pa nekdanji pobojevalci fa- šizma. General Bencivenga, na- čelnik Cadornovega štaba, se na- haja še na otokih. Odvetnik Bergman je v nevarnosti, da bo kmalu delal družinsko svojoju prijatelju odvetniku Bauerju iz Milana. Tu se pripravljata od- vetnik Pavone in Rimu in demo- kratični članikar Smith, da se preselita v Ustico ali Lipari. A- retiran je bil ravno kar večinski poslanec, odlikovan s vojaško ko- lajno. Tudi nanj se razlije fašis- tovska jeza.

Poslanec Ponzio se je že zda- nej umaknil iz fašistovske stranke. Nedavno je pa odprto pre- stopil v epocijo. Izšli se je imela nanj fašistovska jeza. Ne- koga večera so ga napadli trije črnosrajčniki, oboroženi s pa- licami in samokresi. Ponzio jih je spoznal in naznanil. Dasirav- no je bil Ponzio kot poslanec ne- dotakljiv, so ga aretirali. Fašis- tovski šentlemen, ki so svoje šentlemenstvo kazali na ta na- čin, da so ljudi napadli s palica- mi in samokresi na cesti, so ga denuncirali. Uvedli so hišno preiskavo pri Ponziju. Našli so pri njem dokaze, da ima pisme- ne zveze z beguni, ki so bežali pred fašistovskim terorjem v tu- jezemstvo.

"Lavoro d'Italia" je moral preklcati vest, da tekatinli in kovinski delavci skileujejo aho- do, na katerih protestirajo proti znižanju mize. Pavlva stavka v pet tekstilnih tovarnah trdke Cantoni se nadaljuje. Ta- ko je tudi v tekstilnih tovarnah v Trevilji. Teror še razaja, po- licija pa šikanira in izvršuje hi- šne preiskave. Vsaak se jim mo- ra podvreči. Podvreči se jim morajo celo ljudje, kot poslanec in pristal Glolittija Pivano in bivši fašistovski minister vojvo- da Colonna di Cesaro, ki je bil štiri dni v luknji, in madame Ciance, soproga demokratičnega žurnalista, ki je bežal v Pariz. Deportacije na otoke se vrše ponoči in tajno. Biricem je za- bičeno v glavo, da ne smejo zi- niti besedice o njih. Tako je kot v nekdanji Beneški republi- ki. Spijoni in biriji na deano in levo!

Dobila zgorela.

Centralia, Ill., 5. jan. — 13let- na Helen Pollard je zgorela v to- rek na svojem domu blizu tega mesta, ko se ji je vnela obleka. Njen oče je bil na obisku pri svoji ženi v bolnišnici in tako je ostala dedica sama doma, ko se je pripetila nesreča.

All bodo soje paname- riške konference tajne?

Sliši se, da bodo ameriški dele- gatje zahtevali, da so seje še- ste panameriške konference tajne.

Washington, C. D. — Sesta pan- ameriška konferenca prične dne 16. januarja t. l. v Havani na Kubi. Slišajo se glasovi, da bo- do ameriški delegatje zahtevali, da bodo seje konference tajne. Temu bodo pritrdili kubanski delegatje, nasprotniki bodo pa argentinski, katere bodo zopet podpirali južnoameriški delegat- je.

Seje odborov liga narodov se obdržavajo javno, tako da za- stopniki tiska lahko poslušajo razprave. Zaradi tega je ta za- hteva Coolidgeve uprave po taj- nih sejah napravila slab vtis. Te vtis še posčuje dejstvo, da se predsednik pripelje v Ha- vano na bojni ladji, da obdrža- va odprtveni govor.

Ko se bo vršila konferenca, bo navzoča v Havani delegacija a- meriških pisateljev in časnika- rev o mednarodnih zadevah. In zato se sdi skoraj nemogoče, da bodo Hughes, Kellogg in Flet- cher s pomočjo Morrow ali pa bres nje prikrili program pred vsem svetom. Veliko se govori o preteklosti, o kritiki zaradi za- sedanja Nikaragve, Haitija, Do- minikanske republike in šuganja Mehiki v preteklosti, a vse to je bilo v preteklosti. Kaj bo na konferenci, je treba počakati konference, da se lahko izreče pravilna sodba. Mnogo tega, kar se sedaj ališi, je samo ugi- banje, ki ima svoj izvor v tuje- zemstvu.

8000 ameriških ve- jakov na Kitajskem

Tam čuvajo ameriška premože- nja, ki so ocenjena na 150 mi- lijonov dolarjev.

Washington, D. C. — Državni department je v sredo informi- ral kongres, da se na Kitajskem nahaja 8527 ameriških pomor- ščakov in v kitajskih vodah je sedemnajst bojnih ladij, ki ču- vajo na Kitajskem investiran a- meriški kapital, vreden približ- no 150 milijonov dolarjev.

SKOČIL NA KOL IN SE NA- BODEL.

Par ur kasneje je umrl v bolnici.

Chicago. — Frank Janosek, 19 let star, je v sredo skočil z verande drugega nadstropja sta- novanja na 1541 Cullerton ave. na plot in se nabodel na kolu. Fanta je zasledoval policaj, ker ga je zasledil pri ropu v nekem garažu. Par ur pozneje je za po- škodbo umrl v Bridewell bolnici. Policaj je pozneje aretirali 18let- nega Paul Zimba, ki je Janosku pomagal pri ropu.

Preiskava je pokazala, da sta fanta pokradla v garažu več av- tomobilskih predmetov, kateri sta pa na begu zagnala proč.

Mehika vrne polet.

Mexico City, 5. jan. — Mehi- ška vlada aranžira polet iz Me- xico Cityja v Washington in s- tem vrne kompliment Lindberghovega poleta. Emilio Carranza, vodilni mehiški aviatik, je iz- bran za polet.

Toži pisatelj za \$29,990.

Los Angeles, Cal., 5. jan. — Florence Martin Rice je vtila tožbo proti Arthur G. Empeyu, pisatelju in bivšemu vojaču ka- nadске armade, za \$29,990, ka- tere mu je pred leti posodila.

PROSVETA

GLASLO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Ona oglašuje po dogovoru: "Recepti so ne vračajo."

Narodna: Zedinjena država (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$2.00 za pol leta; Chicago in Cileo \$7.50 na leto, \$2.75 za pol leta, in za tujino \$9.00.

Naslov na vas, kar ima stik s "Prosveto"

"PROSVETA"

2837-39 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50; and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

199

Datum v oklepaju n. pr. (Dec. 31-1927) poleg našega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Posvetilo je pravilno, če na vas ne pošljemo list.

PAPEŽ JE NEZADOVOLJEN IN PROTESTIRA.

Rimski papež protestira. Tako je sporočil brzojav pred Novim letom. Zakaj in proti komu protestira papež? No, papež protestira proti krivicam, ki se gode rimsko-katoliški cerkvi v Mehiki, Rusiji in na Kitajskem in ker se nobena država na svetu ne pobriga, da se te krivice odpravijo.

Vera je stvar vesti. Dr. Janez Evangelist Krek, duhoven, kanonik in zastavonoša "krščanskega socializma," je rekel pred svojo smrtjo, ko so ga vprašali, kako sodi o ločitvi cerkve od države v Jugoslaviji, ako je vera dobra, se bo ohranila, čeprav je cerkev ločena od države.

Krek, akoravno ni bil papež, je bil v verskih zadevah ravno toliko podkovan, kot rimski papež, mogoče še bolj, kar priča njegov doktorski naslov. Če kdo postane rimski papež, ni še s tem rečeno, da je ravno oni, ki postane papež najbolj izveden v verskih rečeh, ampak bolj verjetno je, da postane papež oni, o katerem se pričakuje, da se bo najbolj ravnal po željah kardinalov. Ti imajo moč, da izvolijo papeža, in zdrava človeška pamet pove, da kardinali ne bodo volili onega rimskim papežem, ki se bo najbolj krepko vpilal njih volji.

Vera je stvar vesti, in če se vpošteva, da Krekove besede glede ločitve cerkve od države, nastane vprašanje, kakaj papež protestira, da se nobena država ne pobriga, da se odpravijo krivice, ki jih trpi rimsko-katoliška cerkev v Kitaju, Rusiji in Mehiki. Odgovor na to vprašanje je ta, da se rimsko-katoliški cerkvi v Kitaju, Rusiji in Mehiki sploh ne godi nobena krivica.

Ako se število vernikov pod komando rimskega papeža vedno bolj krči v Kitaju, Rusiji in Mehiki, ali če Vatikan prejema vedno manj dohodkov iz teh dežel, ni to še noben dokaz, da se rimsko-katoliški cerkvi v teh deželah godi kakšna krivica. K večjemu je to dokaz, da ljudje v teh deželah prihajajo vedno bolj k pameti in do spoznanja, da lahko žive tudi brez rimsko-katoliške cerkve.

Ako rimsko-katoliška cerkev v teh deželah izgublja svoje predpravice, še tudi ni dokaz, da se rimsko-katoliški cerkvi gode kakšne krivice. Tak pojav lahko pomeni, da se nobeni cerkvi ne prinaja predpravice in da razne cerkve postajajo enakopravne. Enakopravnost pa ni krivica.

Krivica je to, ako ima ena cerkev več pravic kot druga.

Naloga države je, da skrbi za gmetno blagostanje svojih državljanov ali podanikov, nikakor pa ni to naloga države, da skrbi za duše državljanov. Ako državljan misli, da je treba skrbeti tudi za njih duše, tedaj lahko vsak državljan to stori. Izbere si cerkev, ki je po njegovem prepričanju najboljša, da privede njegovo dušo v "nebesa." Ako pa državljan misli, da take oskrbe za njegovo dušo ne potrebuje, tedaj se seveda ne pridruži nobeni cerkvi. To je enakopravnost v verskih zadevah.

Velika krivica bi bila, ako bi se državljanji silili, da morajo pripadati k eni ali drugi cerkvi, ako nočejo biti člani nobene cerkve.

Ako se velesile nočejo pobrigati, da rimsko-katoliška cerkev uživa tiste predpravice v Rusiji, Mehiki ali Kitaju, kot pred petnajst ali več leti, tedaj ravnajo popolnoma pametno. To dokazuje, da se človeška družba spopolnjuje in napreduje.

In če hoče rimsko-katoliška cerkev napredovati v duhom časa, mora predvsem razumeti sedanji čas in se prilagoditi razmeram. Tista legenda o Petru, da je zgradil rimsko-katoliško cerkev na skalo in da jo ne bodo premagale "peklenjska vrata," danes ne drži več. To je bila mogoče legenda, ki se je pred petdeset leti še lepo slišala, samo lepo slišala, kajti v resnici se je takrat že cerkev, zgrajena na skalo, že precej majala, da bi oni, ki jo vodijo, prav lahko spoznali, da je skrajni čas, da prengve nje ne temelje. Ampak danes je takle legenda za muzej, da počiva med staro šaro in ropotijo.

VESTI IZ NASELBN

Kulturno in društveno delo.

Sheboygan, Wis. — Iz Sheboygana ni več tako obširnih dopisov kot so bili nekoč. Vzrok temu je iskati v dejstvu, da so tisti delavci, ki v resnici delajo za napredek in povzdigo naselbine, vedno zaposleni dejansko pri vsaki stvari tako, da velikokrat ne preostaja časa za kakšno poročilo, dolgo ali kratko. Tako se maraškarji v naši naselbini izvirni ne da bi prišlo v javnost, kar je po mojem mnenju nepravilno iz razloga, ker javnost izrom Amerike ne dobi prave slike o aktivnostih slovenske naselbine v Sheboyganu.

Zadnje čase je bilo pri nas izvršenega precej dela, ki pomeni za nas zopet korak naprej. Ustanovilo se je novo angleško govoreče društvo "Moderns" št. 634 SNPJ s 16 novimi in stari člani in z dvema v mladinskem oddelku. Skupaj torej imamo to novo društvo 18 članov. To je pač lepo število za začetek. Izvoljen je bil začasni odbor, ki je prevzel vse funkcije. Tako na ustanovni seji se je pokazala navdušenost teh mladih članov, posebno veselje so pokazale mlade članice. Sploh pa so val obljubili, da bodo hitro na delo za svoje novo društvo in bodo pridobivali kolikor mogoče novih kandidatov. Najbrž se nič ne motim, če rečem, da bo to društvo v kratki bodočnosti igralo važno vlogo v slovenski naselbini Sheboygan.

Naj mi bo na tem mestu dovoljeno povedati, da ideje nekaterih iskrnih, prevladnih članov so postale mero, kljub opoziciji nekaterih, ki imajo vedno polna usta samohvale, češ, da delajo za napredek in korist društva in SNPJ, v resnici so pa prava cokolija napredu; njih delo je samo za denar! Oporo lažejo v ignoranstu članstva, da tako lažje vršijo demagogično delo, ki je v kvar članstvu, društvu in SNPJ. Takini ljudje v resnici ne morejo pokazati nobenega dela svojih rok, kajti njih namen je iskoriščati, ne pa delati za napredek. Ko je delo izvršeno in stvar napreduje, pa pridejo ponihno in prilinjeno zato, ker hočejo uživati trud drugih rok. Takih in enakih ljudi se dobi ne samo v Sheboyganu, temveč se jih dobi povsod.

Naša naloga pa naj bo v prvi vrsti: učiti se, ker izobrazba uidei ignoranstvo, na katero se gotovo omenjeni ljudje naslanjajo, dokler jim nese. Kakor hitro izgine ignoranstvo, tako hitro bo izginila tudi demagogija takih ljudi, ker bo nemogoča. Moje besede so aliter ostre, resne, vendar pa tako resne, da se jih ne more ignorirati, kajti prejšnjalej bodo prišla dejstva v javnost.

Pokličem naj vam v spomin glavno sejo društva št. 344 SNPJ leta 1926, na kateri sem predlagal, da se ustanovi angleško govoreče društvo SNPJ s pomočjo našega društva, ki bi dalo priliko mladini, da se razvija po svoje v našem duhu. Mesto podporo tistih, ki imajo polna usta samohvale, kako so za napredek SNPJ, sem dobil povzok v obraz rekoč, da kako se moram jaz smatrati za dobrega člana in se šteti, da delam za napredek, če predlagam takšne stvari, ki imajo namen uničiti obstoječe društvo SNPJ.

Torej kdor hoče ustanoviti angleško govoreče društvo, ta je za pogin SNPJ. Takrat je podpiral moj predlog brat John Suppanchick, ki je povdarjal, da mladina potrebuje svojega društva, v katerem bo razvila svoje aktivnosti in tako pridobila druge, ki še niso člani SNPJ. Kljub temu je seveda stvar propadla. Začel, da nismo še pred letom ustanovili angleško govorečega društva, gre tistim, ki se danes brez aramu hvallijo s delom tujih rok. Kljub njihovi opoziciji pa je danes angleško govoreče društvo fakt. Ustanovljeno je bilo brez da bi z mesincem minili nasprotniki te ideje.

Pripomniti moram, da je bil za to delo zelo aktiven naš brat John Suppanchick. On je tudi zmožen uradovanja ter obvladuje dobro angleščino. Novo društvo mu bo gotovo hvalno za njegovo političnost in delo.

Seveda smo mu pomagali po svojih močeh kar smo pač mogli v tako kratko odmerjenem času. Novo angleško govoreče društvo ima vse pogoje za življenje, obširno polje za agitacijo in upanje je tukaj, da bo žive, raslo in se razvijalo.

Na Silvestrov večer je imel soc. klub igro "Oj, ta maček!" Igra je kratka in je imela svoj namen. Ob polnoči smo imeli novoletni prizor, kar je bilo nekaj novega za slovenski Sheboygan. Ker vlada pri nas še vedno ni prava sibirski zima, smo se v resnici bali, da bomo sami v obširni Fludernikovi dvorani. Poleg tega pa so bile istega večera še druge tri prireditve. Dvorana pa je bila vseeno polna občinstva v naše veliko veselje. Končno lahko beležimo še uspeh, kajti čistega dočka je bilo okrog stotaka. Občinstvo je bilo očitno zadovoljno. Vse se je veselo aukalo in vrtele ob zvokih unijskega orkestra. Na ta način smo se imenitno zabavali in se poslovili od starega leta in skupaj prebili tri ure v novem.

PROSVETA

Kulturno in društveno delo.

Hvala vsem, ki so nam na katerikoli način pripomogli do tolikega uspeha! — F. Sepič.

Naval na stavkarje.

Trinidad, Colo. — Božič je za nami in staremu letu smo dali slovo. Ko se je po svetu pela slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, so nasokodili mestni šerifi na stavkarje in pobrali 64 rudarjev. Seveda ni bila aretacija izvršena mirnim potom, ker rudarji so se uprli ter se borili dokler so se mogli. Pri tem so bili tudi šerifi ranjeni, ki so bili odpeljeni v bolnišnico. Kar so iskali, so dobili.

Ta dogodek je silno razburil mestne občete. Takoj so sklicali sejo, na kateri je bilo soglasno sprejeti predlog, da se znova navali na stan organizacije IWW. Stvar se je uredila, kajti v torek 27. decembra, dva dni po prvem navalu, so se pričeli zbirati in so dvorano okupirali. Ker sem bil takrat tudi sam navzoč v dvorani, sem videl potek dogodka. Govornik je kar naprej razlagal položaj stavke. Meni pa se je zdelo, kot bi hotel zavzeti oboroženci Przemysel. Vzelo jih je dva uri, da so se pripravili, preden so nasokodili dvorano. Med tem časom so stavkarje ven puščali, notri pa nihče ni smel. Ko so navallili na dvorano in jo okupirali, so šerifi in njih kompanija dobili v dvorani komaj 44 sestradanih rudarjev, ki so že komaj čakali trenutka, da jih povedejo v malo boljše prostore, kakor so jih imeli pod milim nebom.

Sodaj imajo zaprtih vseh skupaj 108. Na 44 sestradanih rudarjev je navallila armada 890 mož, ki so bili mestni očete, trgovci, šerifi in še celo fantje iz visokih dol. Napadalec so bili oboroženi s puškami in s ročaji kramпов ter drugim podobnim. Ti ljudje so si mislili, da bodo nekaj stavkarjev pometali v ječo, nekaj jih prepeleli in tako ostrašili, da se bodo vrnil v delo. Toda lahko rečem, da so se pošteno zmotili z njihovimi nakanami.

Se nikdar prej ni bilo toliko poslušalcev, kakor jih je bilo dne 28. decembra, ko je bil shod pod milim nebom pa še hud mrz je bil. — Citat sem pred kratkim dopis, ki ga je pisal Jurij Proskar iz Agularja, Colo. Ne vem kaj je temu človeku sedaj, kajti on je bil prej vedno za dobrobit človeške družbe, a sedaj pa se je kar des noč preobrnil. On piše, da ne bo nič s to organizacijo IWW. Meni se čudno zdi, kaj si on pravzaprav domneva z njegovimi prapuni. Kakor sem danes slišal, imajo komaj 18 članov pri lokalu v Agularju. Pa sedaj v tem kritičnem času delajo razdor z Mike Livadom na čelu. Kaj bo ta peščica naredila za delavsko stvar? Zadoosti je velika za barone premoga.

Včeraj je govornik omenil, da živi na Agularju oseba, ki je širila neresnične govorice, da je stavka s sporazumom delavski strani končana. S takimi govoricami je ta človek povzročil, da se je 11 mož vrnil na delo. Takšen človek po mojem mnenju je ober-stavholomec.

Naš govornik je prejel pismo iz ječe, na katerem so vsi podpisani. Pismo se glasi: "Bratje, trdno ramo ob rami; mi smo z vami! Tukaj v ječi ni alabo. Nič se ne bojte, samo da je zmagala na naši strani!" Zgoraj omenjeni piasec pa trdi, da ne bo nič s to stavko. Naj bi preje male pomislili, predno je kaj takšnega napisal. Pogledjmo samo kompanijo Siefinay kako se počasi pomiče in podaje. Septembra meseca so imeli njemu delavci dnevne meze \$5.62, po nekaterih krajih pa še toliko ne. Prvega oktobra je kompanija že plačala \$6.20, sedaj s prvim januarjem pa že \$6.52, kar je v resnici \$7 dnevne meze. Povisek enako sledi premogarjem, pa se še toliko napiljuje zoper organizacijo IWW. Naj si zapomnijo, da nikdar več ne bodo uradniki UMWA prodajali žuljev koloradskih premogarjev Rockefellerjevemu kraljestvu. To jim zagotovem, pa če se še bolj napiljujejo. — Joe Begech, 720 Washington ave., Trinidad, Colo.

Naši spomini.

Muse, Pa. — Že zadnjič sem omenil, da se zopet kmalu oglašim. To hočem storiti sedaj ob nastopu novega leta. Mnogo stvari bo ostalo v spominu iz prejšnjega leta, posebno pa še nam majnarjem, ker dolgočasna stavka nam je prizadela veliko gorja.

V Prosveti z dne 28. decembra sem čital članek brata predsednika V. Cankarja, v katerem piše, da nikar ne dopustimo, da bi črtali člane ali pa jih suspendirali. Članek je hvalje vreden. Marsikdo si je izčrpal akromne prihranke v tej stavki, dohodkov pa seveda ni od nikjer. Lahko pa rečem, da je veliko takih članov, ki sami zakrivate suspendicijo. Videl sem člana, ki je igral kocke za denar in zapravil lepo vsoto denarja, mesto da bi prvo poskrbel, da plača svoj asement. Tako pa mora trpeti z družino vred po svoji krivdi.

Moj namen ni nobenega kritizirati, ampak omeniti razmere kot se dogajajo v splošnem. Dolžnost društvenih odborovkov povsod pa naj bo, da pazijo na člane, ker se dobe osebe, ki rade iskoriščajo jednote, kot so se dobili simulantje za bolniško podporo. Nadzorstvo je potrebno. Če tega ni, tedaj nastane anarhija, bodisi pri razdeljevanju podpor od unije ali od drugod. Često se dogodi, da eni dobe kar žele, drugi pa ne dobimo nič, pa gremo praznih rok od kjer smo prišli.

Pred časom smo dobili štiri zabojke obleke od Federacije klevendskih društev SNPJ skozi brata Johna Terčelja in smo si razdelili med seboj. Poleg tega sem dobil zaboj obleke od Franka Jeksha, W. F. Heights, III. Razdelili smo med najpotrebne. Hvala Federaciji in Franku.

Zeleti je, da bo delavstvo v novem letu bolj solidarno nastopalo. Zmaga delavstva, naj bo naše gleslo v letu 1928! — Mnogo sreče vsem delavcem v tekočem letu! — Frank Zahkar.

Društvene zadeve.

Collinswood, O. — Navadno smo imeli društvene seje v lepem redu akoli vse leto, ki so bile v korist društva in v napredek jednote. Tako je potekala tudi glavna seja dne 11. decembra.

Z veseljem sem pričakoval letne seje, ker sem bil radoveden koliko članov se je bo udeležilo. Posebno me je zanimalo to, ker sem predsednik društva "Mir" SNPJ. Za miren potek naših sej in napredek našega društva se mora v prvi vrsti zahvaliti našemu tajniku in ostalim odborovnikom ter tistim članom, ki so se redno udeleževali naših sej. Le tisti člani so dobri, ki se zanimajo za seje in za delovanje društva. Člani, ki se ne udeležujejo sej, gotovo ne vedo kaj se pri društvu godi, če napreduje ali spi.

Bratje in sestre, dolžnost nas vseh je, da se udeležujemo sej, da se zanimamo za našo jednote, kajti nje napredek je odvisen od napredka posameznih društev. Pomnite, da je naša SNPJ edina jednota, ki nam daje pravo enakopravnost. — Na letni

seji se je sicer še precej članstva udeležilo, a sem pričakoval še več. Veseli me pa, da smo izvolili odbor, ki razume društvene zadeve in ki bo delal naprej za napredek društva. Seje so se vršile v najlepšem redu. Upam, da se bodo člani in članice še nadalje udeleževali sej kot so se jih prošlo leto.

Vsak član in članica bi mogla delati na to, da privede s seboj novega člana ali članico. — Naj še omenim, da nisem mogel nominacije za predsednika več sprejeti, ker bi ne mogel vseliti dolžnosti radi dela. Apeliram na vse članstvo društva "Mir", da se v velikem številu udeleži seje dne 8. januarja, ker imamo še veliko reči rešiti.

Mnogo sreče vsem ob nastopu leta 1928! — John Habe, predsednik društva št. 142.

Malo odgovora.

Brownsville, Pa. — V Prosveti št. 304 javlja tajnik društva št. 396 Joseph Perpič, da kadar rojaki naletijo na "ta dva tica, da naj jih pošljejo v zapor, ker nabirata prispevke v imenu društva št. 396 SNPJ za štrajkarje."

Res sva šla z Josephom Radikom, ko je ta prišel k meni in mi dejal, naj greva, da nabereva za asement za stavkarje. Šla sva, toda ne v imenu društva št. 396. J. Radšek ima potrdilo od UMWA, ki mu ga je napravil podpredsednik 5. distrikta rudarske unije F. Fagan. Potrdilo so videli tudi člani SNPJ kakor tudi predsednik in tajnik društva št. 317 na Exportu, Pa. Oni so sami čitali in videli, da to ni nikakršna goljufija. Ako bi midva imela namen goljufati, bi ne povedala svojih lastnih imen.

Hvala društvoma št. 317 in št. 290 v Homer Cityju, ki sta nama pomagala, tako da sva pokrila stroške. Ko sva naredila račun, sva videla, da sva vse izplačala ter da sva še dodala svojih 75 centov. Kaj nama je bilo potem storiti, ko sva potrošila vse? Več nas je bilo primoranih za kakšnim delom toda ne v skebaki rove, ker Slovenci smo stavkarji prve vrste. Po šestih mesecih stavke smo pričeli lakati dela. — John Sajna, član društva št. 396 SNPJ.

Stavka in bolnični večer.

South View, Pa. — Kako se godi nam ubogim trpinom? Ko to pišem, je Hillmore kompanija naglana na cesto premogarske družine bese in lačne, žene in otroke. Njim je pač deveta brigada, četudi vti zunaj pomrjejo lakote in mraza.

Tukaj v okoliških premogorovih je vse polno črncev, da se človeku hudo strji, če pomisli, da pred stavko ni bilo niti enega zamorca v tem kraju. Pa tudi pobojnikov se ne manjka, ki akačejo okrog kot nema žival. Toda teh pa že ni več toliko kot jih je bilo pred časom, ker rove ne obratuje vsaki dan. Pa tudi žarkomet nam sveti. Pač se ne manjka propalic, ki so pripravljene odjesti kruh nam in sebi.

Niti eden Slovenec se tu ni izneveril, da bi se podal stavkolomitu. Vsi stoji čvrsto na stavki, kot neprimarni borci. — Sedaj pa se moram še zahvaliti sobratu Kocijanu in soprogji, ki sta nam pripravila božični večer. Mrs. Kocijan je pripravila jedila, soprog pa je igral na harmoniko, da smo se malo razveselili in pozabili na našo bedo.

Mnogo sreče članstvu jednote, listu pa veliko naročnikov!

Frances Vehar, članica društva št. 265 SNPJ.

Delo v Arizoni.

Lowell, Ariz. — Sem sem prišel nekako pred enim mesecem za delom in sem sprevidel, da se obratuje s polno paro. Dobil sem delo v bakrenem rudniku, v katerem delam od 18. novembra. V rovu je vročina kot v pektu. Za svoj zaslužek moram trdo delati, da kompaniji več prihranim, sebi pa žuljave roke napravim. To je pač znak dobrega producenta.

Mezde so kaj različne. Zaslužim se od štiri do pet dolarjev. Poleg tega pa ima kompanija tudi uveden nekakšen bonus, ki bi se pravzaprav mogel imenovati suženjski trik. Botom tega tri-

BARIKADE

Novica (katere še ni).

Vlada Združenih držav je sklenila protivojni pakt z Nikaragvo.

Po bergljah prihaja!

Radio iz Kenoshe: Gospud Gladijator je v torek primahal v Kenosho. Če ne bo druge neareče, pride enkrat prihodnji teden v North Chicago.

Bolniška podpora v Barbertonu.

Novica iz Barbertona: Iz zanesljivih virov se čuje, da je nekdo tukajšnje podporno društvo dalo zdravemu članu \$25 božične podpore. Radoveden sem, da si nisem član tistega društva, če so bili vsi bolni člani tako podprti, ali je bil samo oni, ki je bolan na ta način, da si ovratnik od zadaj zapenja. — Radovednež.

Smrtina kazens ne pomaga.

V Ameriki ubijajo z elektriko in vrvoj morilce, v Rusiji pa grefarje. Kljub temu noče biti konec umorov v Ameriki, niti grefta v Rusiji.

Pozor, čikarji!

Pri nas ima neki trgovec pravega štirinogatega psa, ki ima pravo manjavo za čikanje denarja (bankovcev). Kadar bote zopet imeli kakih 50 tisočakov za prešikanje, prosim, obvestite nas, pa vam pošljemo psa strokovnjaka čikarja. Čikarjem bo veliko dela prihranjenega in resolucij ne bo treba pisati. — Frank Lipar, Miners Mills, Pa.

Cigavo je pa listo perje?

Murčki pri A. S. radi pišejo o srakah in pavovem perju. Po vsaj pravici! Ta duhovita (!) primera je seveda zrastle v njihovih možganih.

Delavci, udarite po delavcih!

Najbolj poceni je nevoščljivost. Zato tak kritik proti posojilu delavski banki v Ljubljani. Delavec je nevoščljiv delavcu. Zato pa podpira vsako drugo posojilo na pesek v Palestini. Ali smo napredni? — Andrew Spragar.

Kdo je in zakaj?

Jaz sem vse za denar: socialist, unionist in atelist. Če me pa kdo vpraša, naj pomagam delavstvu in delavski stvari, zakričim s prijatelji kapitalizma in Rima: Ne dam nič! Kdo sem? — A. S.

Polni sodi...

Murčki pri A. S. imajo navado pridigati: "Brezverci pravijo, da je vera prazna, pa so sami prazni." Tako pridigajo sodi, ki so polni teme in licemetstva.

Sanse na drugi strani.

— A. S. bi pametno storil, če bi brljal za sanse pri katoliških jednoti, pri kateri si "ta višji" po komunistično "talajo" denar, kadar je konvencija. Najvišji dobi \$1500, drugi \$600, tretji \$500 itd. Ako se bi kaj takega zgodilo pri S. N. P. J., to bi vplilo: "Huh, ali vidiš, članstvo, kako si talajo tvoji denar socialisti, ki so na zvit način prišli v gl. odbor?" Oni denar ni bil članski, ne, ne! — Miha Terrehautski.

Sediti sami sebi!

Kako modro! Franciskanski list je izkopal pismo Pavla, ki ga je pisal Korinčanom, pa sugerira ljudem, naj sodijo sebe, ne pa franciskancov in njihovih podpornikov, ker le Bog sme soditi franciskane. Ampak franciskani lahko sodijo druge ljudi! Kdor ne verjame, naj pogleda v njihov "dnevnik".

ka kompanija bogati, kajti delavci se poganjajo kdo bo vedel naredil. Iskoriščevalci delavstva pač vedo kako se mora.

Arizonska pustinja je prava puščava. Dežela je podobna našemu Krasu ali pa sibirski planoti, le da tu ni zime. Sneg pade le malo kdaj, pa hitro skopne in odteče proti Mehiki.

Bečlarski pozdrav! — Frank Kroll.

Agitacija za "Prosveto"

Vesti iz Jugoslavije

O DELAVSKEM GIBANJU V DOMOVINI.

(Ljubljana).

Z oktobrsko revolucijo v Rusiji se je pričela v delavskem gibanju evropskih narodov cepitev delavstva na dva tabora: na tako zvanega desnega in tako imenovanega levega, to je v socialistične in v komunistične delavske stranke. To gibanje in pa tendenca po razcepitvi se je pokazala v prav vseh državah in sicer v večji ali manjši meri. Celotno avstrijsko republiko je bilo mogoče osnovati komunistično stranko poleg že itak močne avstrijske socialno demokratične stranke.

Ta pojav cepitve delavskih moči je bil logičen in nujen z ozirom na posledice in na dogodke v Rusiji leta 1917. S prevzemom ruske državno-politične oblasti po delavski stranki in to po komunistični stranki potem revolucije, se je že zelo močna revolucionarna psihoza prebivalstva sploh po svetovni vojni še povečala. Delavstvo kot kmetstvo ljudstvo je postalo revolucionarno, prvič zato ker se že ni hotelo več bojevati lačno za svoje cesarje, vire in domovine, drugič pa zato, ker se je čutil pri njih tudi vpliv ruske revolucije in pa onih namljivih gesel, za katere je masa, ki ne misli s svojimi močmi, prav hitro dovzetna.

Tak pojav je bil tudi v Jugoslaviji. Po ozemlju, kjer prebivajo prebivalci Jugoslavije, do leta 1918 še ni bilo ne duha ne aluha o komunizmu. Tudi o socialističnem gibanju ni bilo dosti ališati. To pa valed tega, ker delce niso bile ne industrijsko in ne kapitalistično razvite. Industrijskega proletariata je bilo bora malo. Kmetstvo prebivalstvo pa je že po svojem bistvu — konservativno. Naj mi oprostite kmetije, če to zapišem: ali kar je res, treba podčrtati in povdariti!

In ko so se vršile prve volitve v Jugoslaviji, je bila komunistična stranka kot druga najmočnejša stranka v parlamentu z nad 200.000 glasovi in 58 komunističnimi poslanci. Že itak nerazvito delavsko gibanje v Jugoslaviji se je moralo cepiti v "prave in nepravne" zastopnike in nosilce zavesti delavskega razreda.

Clovek bi pričakoval, da ne-konsolidirano stanje ne more dolgo obstati in da tudi temu razrepu mora kmalu slediti konec. Ali tako ni bilo, kakor so si želeli vsi zavedni delavci. Meščanska reakcija je komunistično gibanje zatrla kot nevarno anarhistično družbo, razpustila in razveljavila vse komunistične mandate ter komunistično gibanje stavila pod najstrožjo kontrolo policije in fandarmerije in uvedla zakon o zaščiti države. — A tudi komunistično gibanje se je pričelo cepiti v SHS.

Prav take, če že ne slabše razmere so bile tudi v Sloveniji. Tudi tu se je delavski razred cepil na več strank. Nekolikokrat se je že povdarilo, da slovensko ljudstvo še ni dovolj politično zrelo in to ne brez podlage. In ta razcepjenost bržkone ni koristila delavskemu gibanju in ne delavskim političnim strankam. Politična nezrelost je seveda močno uplivala tudi na nadaljni razvoj delavskega gibanja v Sloveniji.

Dejansko je še danes delavsko gibanje v Sloveniji še precej na tleh. To pa valed tega, ker tla za razredno delavsko politiko še niso radi tega toliko godna, ker se v delavskem gibanju Slovenije še vedno nahajajo nekateri elementi, ki prav kmalu delajo na konsolidaciji razrednega delavskega pokreta in ki delavski ter kmetijski razred zavajajo s svojimi komunističnimi gesli, dejansko pa so le paraziti na delovnem ljudstvu. Za kako realnejšo in konstruktivnejšo politiko jim seveda ni, ker so mnenja, da je treba samo pripravljati tla za revolucijo. . . .

Danes obstajajo v Sloveniji kar tri odnošne štiri marksistične delavske stranke in sicer naj-

močnejša socialistična stranka Jugoslavije, kateri daje politično in gospodarsko smer pionir socialističnega gibanja na Slovenskem. Anton Kristan, druga delavska skupina je skupina inženirja Gustinčiča in doktorja Lemeža, tretjo tvori absolvirani filozof Bernot, četrto pa tvorijo bivši komunisti, ki pa se približujejo socialistični stranki.

Socialistična stranka je najmočnejša in ima v beograjskem parlamentu svojega zastopnika, ki je obenem tudi edini delavski poslanec v Jugoslaviji. Komunisti in "socialisti" ostalih frakcij pa sploh ne igrajo vloge v delavskem gibanju, ker so po navadi njihovi voditelji zato "voditelji", da se žive od honorarjev in od plače, ki jih dobe od teh delavskih skupin. — Ako razsaja med delavstvom še vedno bolezen cepitve, je to znak, da je težko vsaki stranki, da uveljavi svoja načela in da uspešni svojo moč na konkretnih in valed nevednosti pri meščanskih strankah. Te nove in sveže moči prihajajo pod okrilje socialistične zastave in s temi, ki niso zastupljeni s fašistično in klerikalno ideologijo, bo socialistična stranka v Sloveniji ustvarila svoje trajne socializma in s temi novimi močmi bo tudi konsolidirala delavsko gibanje v domovini, kar se slovenskim komunistom ni posrečilo.

H. S.

Zgubljeni kmet. — Maribor, 12. dec. — Franc Krajnc, 38letni delavec iz Velike Varnice pri Ptuj, je zgubljen kmečka ekvistenca. Svoj čas je bil veleposesnik. Ker pa je bilo gospodarstvo in imel neprestano opravka s sodnijo in advokati, kar mu je napravljalo velikanske stroške, je moral l. 1923. prodati svojo polovico posestva. Dobil je izplačanih še 10.000 Din. na roko, ki pa jih je kmalu zapravil in potem kradel in goljufal, ker se resnega in poštenega dela ni hotel več lotiti. Meseca februarja 1927. je prišel obdolžen v pisarno predjemnega društva v Ptuj, se izdal za posestnika Jozefa Windichsa, in prošil za posojilo v znesku 2500 Din. Ker je bil Windichs na dobrem glasu, so posojilo dovolili in obdolžen je prišel nekaj dni pozneje s Terezijo Feguš, katero je izdal za Amalijo Windichs ter sta pod tem krivim imenom hipotekarno zastavno pismo, ju je sodni sluga Ogrič spoznal. Terezija Feguš je bila aretirana in obsojena, obdolžen pa je tedaj še odnesel pete.

Potem se je obdolžen Krajnc potepal na Ptujem polju in v mariborski okolici. Nastopil je pravo pustolovsko življenje, kradel v velikem, prodajal ukradene stvari in za izkupiček živel do nove tatvine. Najraje je prodajal obdolženi ukradene stvari v Bedni na Hrvaškem, kjer se je čutil najbolj varnega. Obtožen je nad 10 večjih in manjših tatvin in goljufij. Kradel je po večini posestnikom obkole, čevlje, ure in denar. Najhujše je obral posestnika Antona Vinka v Dežnem, kateremu je ukradel iz zaglavja v postelji 15.360 Din. Po tej tatvini je živel obdolžen zelo razkošno. Z vozom se je pripeljal v Krapinske toplice, dajal tam za velike množine vina in živel gospodsko. Po prej si je kupil novo obleko, staro pa odložil kar pri trgovcu. Tudi mariborski okolici je živel obdolženec kavalirski. Vo-

zil se je z izvoščkom v gostilno in se družil z nekim dekletom. Ženi pa je prinesel od tatvine 3000 Din. Večino tatvin obdolžen priznava, samo slednjo, največjo, iz umljivih vzrokov zanika.

Franc Kranjc je pri razpravi priznal tudi tatvino pri Antonu Vinku, ki jo je poprej tajil. Pravi pa, da je našel le nekaj nad 6 tisoč dinarjev ne pa 15 tisoč dinarjev, kakor pravi obtožnica. Obsojen je bil glede na številne predkazni na 4 in pol leta težke ječe.

Trpka drama v Murski Soboti. Dne 11. dec. je prišel v Turško gostilno v Murski Soboti Stefan Barbarič, posestnik in trgovec s poljskimi pridelki. Naročil je liter vina ter povabil k svoji mizi gostilničarja g. Josipa Turka. Pričela sta se prav domače razgovarjati, vendar je bilo na Barbariču tekotom razgovora opaziti vedno večjo pobost. Ko sta izpraznila prvi liter, je g. Barbarič naročil drugega. Pogovor je počasi tekel dalje in proti večeru je g. Barbarič plačal, nato pa se nekam čudno poslovil od gostilničarja. Vsem, ki so se nahajali v gostilni, je bila njegova pobost in vse njegovo obnašanje ob odhodu nekam sumljivo.

Iz gostilne je šel Barbarič naravnost domov, kjer ga je žena nestropno pričakovala, saj drugače ni bila moževa navada, da bi sedel v gostilni. Ko je torej mož prišel domov, se je žena za kratak hip odpravila nekam k sosedom po nujnih opravkih. Mož pa je v teh trenutkih, ko je bil sam v hiši, legel na posteljo, vzel samokres in si ga nameril proti srcu. Ko se je žena čez nekaj časa vrnila domov in pogledala v možovo sobo, je prvi hip mislila, da je mož zadremal. Ko pa je stopila tik postelje in opazila ob telesu samokres ter ugledala tudi kri, je na svoje strašno presenečenje ugotovila, da je mož mrtev. Isto je mogel konstatirati tudi zdravnik, ki je bil takoj poklican.

Stefan Barbarič je dopolnil 64 let. Vzrok samomora komentira vsa javnost na razne načine, najbolj pa s tem, da je Barbarič baže precej denarja izgubil pri neki tiskarni, kjer je podpisal menico za precej visok delež. Kakor pravijo, je imel pokojni tudi neke obveznosti pri Jugoslovenskem kreditnem zavodu, kjer ga je čakala ista usoda. Zaradi tega mu je bila zadnje dni zarubljena imovina.

IZ PRIMORJA

Preganjanje Jugoslovancev na Reki. Reka, 15. decembra. Kakor zadrake so začele zadnje dni tudi reške oblasti preganjanje naših ljudi. Pri najuglednejših Jugoslovanceh je bila izvršena cela vrsta hišnih preiskav. Policisti, ki organi so celo med gledališkimi predstavami aretirali več naših ljudi in jih odvedli na kvesturo, kjer so jih vso noč zasliševali. Pri komer najdejo kak jugoslovanski znak, ga brez nadaljnje pridržbe v zaporu. Med prebivalstvom na Sušaku vlada zaradi tega postopanja fašističnih oblasti veliko ogorčenje.

Stalno padanje tujeskega prometa v Italiji. Laška vlada je izdala pregled tujeskega gibanja v letošnji sezoni. Iz številnih izhaja, da je bila letošnja tujeska sezona nenavadno slaba, mnogo slabša od lanske, ki tudi ni bila ravno blesteca. Pred vsem so letos izostali Nemci, ki so prejšnja leta pustili med vsemi izletniki v Italiji največ denarja, pa tudi Avstrijci in Čehi so v razočarane Italijancev krenili v druga letovišča. Glavni vzrok padanja tujeskega prometa v Italiji pripisujejo fašistični listi splošni dragini, v njej manjši meri pa tudi pomanjkljivi propagandi v inozemstvu. Zato predlagajo listi razne remedije v pogledu izboljšanja tujeskega prometa, v prvi vrsti pa zahtevajo, da vlada 1.) odpravi vizum na potni list, odnošno naj znatno zniža sedanje pristojbine; 2.) reorganizira inozemsko propagando z ustanovitvijo potovalnih agentur v tujini in da uvede velikopotezno reklamo, pri čemer naj ne zanemarij radija in 3.) ustanovi pokrajinske in občinske tujeske urade, zniža železniške tarife in prireja razstave in proslave.

Ameriška konzervna industrija

II.

Ko so pred sto leti iznašli moderno obrt hranilnih konserv, le malo bilo je znano o vzrokih izpriženja jedil. Potom poskusov in eksperimentov so našli, da se jedla morejo ohraniti pred izpriženjem, ako se zadostno pregrejo in potem zaprejo v posode, v katere zrak ne more prodirati. Tedaj pa niso znali, zakaj je temu tako. Mnogo let je minulo, predno je znanost iznašla resnični vzrok izpriženja in še mnogo več let je minulo, predno je bilo to znanje na znanstveni način uporabljen pri izdelovanju konserv.

V zgodovini konzervne industrije imamo tri dobe, od katerih se vsaka odlikuje po značilnem razvoju. Prva doba vsebuje izum konzerviranja, poskušanja in eksperimente toliko v gospodinjstvu, kolikor v tovarni. Napredek je bil počasen, deloma za to, ker niso bila znanstvena načela konzerviranja, in deloma ker ni bilo cen in primerih posod za konzerve in ker ni bil znan način kuhanja ob višji temperaturi in zato v krajšem času.

Druga doba je bila ona mehaničnega napredka. Izumili in izpolnili so stroje za izdelovanje konzervnih posod ali cinastih kovev in za pripravljanje pokrova, kakor tudi retort ali parni stroj za kuhanje. Ti stroji skupaj z drugimi delotvornimi napravami so znižali stroške in povečali produkcijo. Tekom te druge dobe je nastal največji razmah industrije.

Konzerviranje se sedaj nahaja v svoji tretji razvojni dobi, katere najbolj značilna poteza je uporabljanje znanstvenih proučevanj in raziskav za izboljšanje metod in produktov konzerviranja. Tekom zadnjih 14 let je konzervna industrija potom svoje organizacije, National Canners Association, potrosila skoraj milijon dolarjev za znanstveno delo v svojih laboratorijih in je tudi prispela kakih 400.000 za znanstvene raziskave na zdravstvenih in znanstvenih poljih, ki so v zvezi z načelom konzerviranja jedil.

Da razumemo svrhu in uspehe tega znanstvenega raziskovanja, treba razložiti temeljna načela konzerviranja, z drugimi besedami, kaj je ono, kar ohranja konzervirano jedilo.

V začetku se je mislilo, da se konzervirano jedilo ne pokvari zato, ker v konvi ni zraka. Kasneje pa je sloviti Pasteur, oče bakterilogije, dokazal, da ono, kar proizvaja izpriženje jedil, so drobni živi organizmi, kot bakterije, kvasice in plesni, ki jih je vsepovsod. Ti prodorajo v jedilo in ob njim ugodnih okoliščinah se pasejo na njem, pomnožujejo se in proizvajajo ono spremembo, ki jo zovemo izpriženje. Ako naj preprečimo izpriženje in ohranimo jedilo, treba ubiti te organizme in obvarovati jedilo pred nadaljnjim okuženjem s istimi.

Konzerviranje dosega oboje. Jedilo, ki je zamašeno v zaprti konvi, tako da nič od zunaj ne more noter prodirati, je podvrženo veliki vročini in ta vročina ubija vse bakterije in druge organizme v jedilu, ki bi ga drugače sprijeli. Ker je konva neprodorljiva, drugi organizmi ne more več prodirati, dokler se konva ne odpre. To je lahko razumljivo in zdi se enostavno. Ali v praktičnem pripravljanju konserv tolikih vrst treba upoštevati mnogo problemov, ki jih je mogoče rešiti le s pomočjo najbolj natančnega znanstvenega preiskovanja.

V laboratorijih izvajajo študije o organizmih, ki proizvajajo izpriženje, proučujejo življenje teh organizmov in okolnosti, ob katerih ti živijo in se pomnožujejo, in koliko vročine je treba, da se vnikajo. Proučujejo tudi, kako hitro vročina prodira do notranosti posodnih kovev.

En primer naj služi kot ilustracija, kako komplicirani so ti problemi. Ko se konva, v ka-

teri se jedilo nahaja, postavi v vročo vodo ali pa v paro, vročina najzadnje prodre do sredine konve. Treba je pa, da zadostna vročina prodre do sredine jedila, ako naj se isto pravilno konzervira. Umevno je, da vročina zunaj konve ni merilo za vročino, ki je prodrla do notranosti konve. Trebalo je zato izumiti poseben aparat, ki bi oznanjal temperaturo znotraj konve, kadar se ista pregreva v kuhali. Na tak način je mogoče natančno izvedeti, koliko vročine je prodrla do sredine jedila in koliko dolgo treba izpostaviti konservo tej vročini.

Nekateri organizmi, ki proizvajajo izpriženje, hitro poginajo, drugi pa ne. Nekateri organizmi so namreč jako dovzetni za vročino, drugi pa so manj. Zato pri pripravljanju konserv treba upoštevati ne le kakovost jedila in obseg konve, marveč tudi kakovost organizma, ki ga treba ubiti. Dolge raziskave so bile potrebne, da se najde količina vročine in koliko naj traja, ako naj se ubijejo vsi organizmi pri raznih vrstah konserv.

Mnogo let študij je bilo posvečenih raziskavam glede cinastih kovev, jeklenih pločevin, prevlak kositra, glazure znotraj konve itd. Sploh so strokovnjaki proučili in še vedno proučujejo vsako podrobnost v zvezi s konservami.

Kakovost konserv je v glavnem odvisna od kakovosti surovega pridelka, rabljenega za konservo. Konzervna industrija je zato sodelovala s poljedelskim departamentom in s poljedelskimi zavodi v svrhu izboljšanja pridelkov, ki so najbolj primerni za konzerviranje.

Iz stališča konsumenta so morda najbolj zanimive študije, ki se pečajo z zdravilnostjo in redilnostjo konserv. Raziskave so pokazale, da konzervirano jedilo je bolj varno za zdravje kot presno ali slabo izkuhanu jedilo, kajti konzerve niso le izkuhanu, tako da so vsi organizmi v njih ubiti, marveč so v konvah varovane pred prodiranjem nadaljnjih organizmov. Redilnost konserv pa je ista ali celo večja, kot ona jedi, kupljenih na trgu in skuhanih doma.

Raziskave bodo doprinesle še nadaljni razvoj konserv. V tej industriji imamo primer, koliko dobroga za industrijo in za konsumente more napraviti znanost v zvezi z industrijalnim razvojem.

Ali je ameriška "prospere" zares taka?

Minuli so dnevi, ko se je za en ameriški "kvoder" moglo dobiti obed šesterih nošajev v Parizu, Berlinu ali Rimu. Živel je sedaj postal ena izmed razmeroma najdražjih stvari v Evropi toliko za evropskega delavca, kolikor za ameriškega turista.

Clovek ne živi od samega kruha in, ker so navade in potrebe človeka poednih narodov, čemur se pravi "življenjski standard", jako različne, je jako težko primerjati stroške za preživitev v raznih deželah. Ali ako ugotovljamo povprečno ceno gotove količine živil v glavnih evropskih mestih, je mogoče pripraviti, koliko mora človek silene stanju trošiti za jedlo v raznih deželah. Na podlagi teh podatkov bi gospodinja, ki za nakup hrane plačuje en dolar na trgu v Philadelphiji in bi hotela živeti v Parizu v letih odnosa, kot živijo Parizani njegena stanju, plačevala tam za isto količino hrane nekaj manj od 70 centov. Na isti način bi v Rimu potrebovala 90 centov, na Dunaju skoraj 80 centov, v Berlinu in Stokholmu približno 75 centov, v Londonu nekaj manj kot v Berlinu, v Bruslju okoli 70 centov in v Amsterdamu, Pragi ali Varšavi približno 60 centov.

Ti podatki se oslanjajo v glavnem na evropski življenjski standard, t. j. predpostavljajo, da bi Amerikane tam živel tako, kot tam živi človek v enakem položaju. Mogoče je, da bi Amerikane hotel jesti v Parizu isti obed, ki ga dobi v Philadelphiji, plačeval tam še več kot doma.

Ali je ameriška "prospere" zares taka? Če se konva, v ka-

Na drugi strani, kar se tiče mezdnih delavcev ali drugih oseb malega dohodka v drugih deželah, treba pomisliti, da stroški za hrano pomenjajo za nje razmeroma večje breme, kot bi se dozdevalo iz zgornjih primerjalnih števil, kajti njihove mezde ali plače so povprečno znatno nižje kot one v Združenih državah.

Vendarle, dasi smo toliko na boljsem, nikakor ne moremo govoriti o prosperiteti Amerikancev v absolutnem smislu. Profesor Irving Fisher od Yale univerze dokazuje, da je iz vseh statistik razvidno, da ameriško ljudstvo ni deležno prosperitete.

In zares, štiri petine prebivalcev Združenih držav, torej več kot 90 milijonov ljudi, očitno ima komaj zadosti za potrebne življenjske stroške in prav malo ali nič jim preostaja, da bi si prihranili za slabše čase.

"Brezdomno" — pravi prof. Fisher — sme vsi narodi biti veseli, da se je tako dobro popravilo od bridkega pomanjkanja l. 1921, ko je bil življenjski standard večine prebivalstva daleč pod standardom, primernim za zdravje in delavnost. Tako veliko je bilo zboljšanje v zadnjih letih, toliko v primeri v depresiji pred šestimi leti kolikor v sedanji razmeri v obubožani Evropi, da predsednik in delodajalci očitno pozabljajo, da smo le primeroma na dobrem.

Statistika davčne oblasti v Washingtonu kaže, da povprečni dohodek vsakega prebivalca Združenih držav, ki zasluži, znaša sedaj več kot \$2000 na leto oziroma skoraj tretino več kot je znašal povprečen dohodek v letu depresije, 1921. To je seveda znatno zboljšanje, ali ni nikak znak zdrave prosperitete.

"Najrevnejši" razred sam, ki zapopada 75 milijonov ljudi ali 65 odstotkov vsakega prebivalstva, dobi le 38.6 odstotka vsakega narodnega dohodka (34.740 milijonov na leto), manj kot \$400 za osebo. Ta razred ne vključuje le ročnih in plačnih delavcev, marveč tudi male obrtnike, mnoge upravnikov in večino mehanikov.

Za navadno družino petih članov v tej "najrevnejši" skupini je l. 1926 povprečni dohodek znašal \$2300. To je le malo več kot je potrebno za nakup minimalnih potrebščin povprečne petoročanske družine izmed industrijalnih ali plačnih delavcev v New Yorku in nič ne preostaja za silo — za slučaj nezaposlenosti, za stare dni, za kakršnekoli prihranke, za počitnice. Tudi brez teh bistvenih potrebščin, proračun delavčeve družine znaša \$1880 ali le \$420 manj kot znaša povprečni dohodek večine Amerikancev v l. 1926, dočim povprečni proračun družine plačarkega zaposlenca znaša \$2119, torej le \$181 manj.

Poročilo tajnika Hoover o gospodarstvu zboljšanje od l. 1921 naprej ne pomenja, da je prosperiteta prišla k večini ameriškega ljudstva, marveč — kakor meni prof. Fisher — pomenja, da siromaštvo širokih mas, kakršno je od pamtveka obstajalo v vseh narodih na svetu, utegne kmalu biti odpravljeno v Združenih državah.

Mr. Hoover je cenil povprečno letno mezdo v l. 1925 na \$1280; taka mezda ni še od daleč znak resnične prosperitete. Ob taki povprečni mezdi bi bilo treba dveh kruhoborcev v vsaki družini petih članov, da se vzdržuje minimalnemu standardu zdravja in dostojnosti, ki ga postavlja delovni departament.

Z ozirom na različno kupno vrednost denarja se je potrdilo Mr. Hooverja resnični dohodek ali kupna sila povprečnega meznega delavca povišala od 1921 na 1926 za 85 odst.

F.I.S.

Volčevi požri 11 slovaških deklic.

Dunaj, 5. jan. — Sem je prišlo nepotrjeno poročilo, da so volkovi raztrgali in požrli 11 deklic v Slovačiji.

Povodenj v Makedoniji. Atene, Grška, 5. jan. — Velika povodenj se je pojavila v dolini ob Strumi v vzhodni Makedoniji.

Prerokski pogled v leto 1928

Prerokuje Adam Coaldigger.

V novem letu bodo banke imele več denarja, dežela bo imela več tatvin in ropov in kapitalisti več dividend. Vsega bo več: štrajkov, pobožnosti, umorov, prosperitete, bede, prohibičnih agentov in butlegarjev.

Posebni odbor, ki ga imenuje predsednik za prelasko glede promogovne industrije, bo imel 59 sej v teku leta 1928 in svoje poročilo objavi v dvajsetih zvezkih v letu 1943. Rudarji, ki se ne morejo odgnati jesti, bodo imeli več uspeha, če si poiščejo drugo delo. Ako dobe drugo delo, bodo na boljšem.

V letu 1928 bodo sodišča izdala 9365 "indukank" in 69 prepovedi bo naperjenih proti krizogledim ljudem, da ne bodo smeli gledati skebov skozi daljnogled.

Ker se povoljno pomnože posilstva, umori in razporedni škandali, bo to zelo dobro vplivalo na cirkulacijo ameriških družinskih časopisov, kar bo seveda obratno koristilo industriji papirja, lesne kaše in lesa. Tako bodo umori in škandali — kakor doslej — pomagali prosperiteti.

Porodna kontrola bo še nadalje prepovedana. Da pa ne bo v Ameriki preveč ljudi, bodo poskrbeli gangli, pobožniki, državni konaki, prohibični agentje in butlegarji.

V letu 1928 so predsedniške volitve. Ako bosta nominirana Herb Hoover in Al Smith, bo prvi ali drugi izvoljen. Naj bo izvoljen prvi ali drugi, v Ameriki ostane vse pri starem.

V Mehiki bo sigurno izvoljen Al Obregon.

Oposledja proti kratkim krikom, kopalnemu oblačilu v enem kosu in kadenju cigarete se bo nadaljevala. Posledica bo — še krajša krila in daljši profiti cigaretne trgate.

Ženska moda se malo izpremeni. Dame, ki se ovijajo z medvedove kože v juliju, bodo nove leto gole kože v januarju. Velika izprememba pa pride v moški modi. Moški se bodo pudrali in barvali — zlasti v teku predsedniške volilne kampanje prihodnje jeseni.

Konferenca za razoročenje bodo zelo napredovale v letu 1928. Istotako bo napredovalo pripravljane na vojno in izdelovanje orožja ter streliva.

Največji problem vodilnih političnih strank bo, kako se izogniti mokremu in suhemu problemu na tak način, da ne bo prisadeto lepo sorodstvo med suhim glasovanjem in mokrim pitjem. Stranka, ki bo znala uspešno združiti največjo zalogo predvojnega škotakega šnopsa z največjo mero škotake pobožnosti in največjo vsoto v kampanjskem fondu, bo slavila zmago. Najboljši moj je bode izvoljen v kongres — kakor po navadi.

Drugače ostane vse pri starem.

Srečno novo leto!

"Odkritelj" severnega tečaja bo moral preseliti svojo kazen.

Washington, D. C., 5. jan. — Dr. Frederick A. Cook, arktični raziskovalec, ki je pred leti potegnil za nos vse svet a svojo pravilico, da je odkril severni tečaj, bo moral preseliti svojo kazen 14letnega zapore, ker je izbrbljal pošto v sleparake namene.

Cook je bil obsojen v zvezni sodniji v Teksasu na 14letni zapor l. 1923, ko je potom pisem sleparil ljudi, da so kupovali ničvredne delnice neke oljne družbe. Dva leti pozneje ga je zvezni distriktni sodnik pomilostil. Sedaj je pa zvezno vrhovno sodišče odločilo, da je bila pomilostitev neveljavna in Cook bo moral prestati svojo kazen.

Štirje mladi banditi priznali 23 ropov.

Chicago. — Štirje mladi bandite — John Bartoušek, Andrew Bogacki, Frank Korezykowsky in Tony Sokolowsky — so v tork priznali, da so vprizorili v par mesecih 23 ropov. Noben izmed njih ni star še dvajset let. Fantje so bili pripeljeni pred mladinsko sodišče.

Pr. 2:

Pomenben napredek

Kar se tiče naprednosti, je Ljubljana jako napredna. Vsi ljubljanci so napredni: nekateri so napredni kar tako in brez priveda, druga pa so "resnično napredni" in so ti seveda nekoliko manj napredni nego oni, kajti so napredni le v mejah resnice in se ve, da je resnica jako omejena reč in se prav za prav ne ve, kakšna da je in ali je sploh.

Poglavitno pa je, da so ljubljanci napredni in da so napredni vsi. Vsako leto so napredni huje.

Na primer letošnji Miklavž — ne nobeno leto ni bila takšna njegova slava kakor letos. Vsi krog, napredni in resnično napredni brez razlike vere, spola in abstraktnega dnevnika so si bili slozni na polje svetega Miklavža — ta sločnost je velopomenben napredek — ne eden ni bil soper, in mislim, če bi bile občinske volitve, Miklavž bi dobil glasove vseh volilcev, prav vsah, od prvega do zadnjega, in prigrlovanje glasove se povrh in bi bil soglasno izvoljen za župana.

Toliko je vanj zaupanje in mislim, da je tolikšno, kar Miklavž ni zaslužil, ampak ima odprto blago, kar je od slavnega

pomena za vero in prosveto. Takih mož nam je treba, pa bi hitro odpravilo javno življenje in bi bil en sam hlev in ena sama stranka.

Častil se je Miklavž na vse različne sorte in so mu bile vse sorte prav — nobene ni zavrgel. Razmere in talenti so pri različnih ljudeh različni, vsi ne morejo po enem konceptu, ampak vsak, kakor more, je namen mora biti dober in da ni ogrožena javna varnost in policija.

Na primer so ga mnogi verniki častili v gostilni ob vsak dan azevih krvavich in pečenich in za jamčeno pristni portugalski, a je darila sprejemal odbor do šestih sveč. Drugim je narava razvila talente bolj spodaj, pa so na čast mu pisali čariston in džezband in foksitar. Sedaj v adventnem času so skoraj ples in gostije greh in bi bil ta greh dovoljen le z dovoljenjem kn.-šk. ordinarijata. Toda Miklavž ni tak, da bi ljudem gledal v zobe in pod noge — to se sploh ne spodobi — nego gleda le v arce in obisti.

Ulice so bile svečer kakor tišč in ena noč.

Nekateri prodajalci so imeli v izločbah cele altarje s razkošnim peklenim ognjem, ki so v njem rajali objestni hudčki, imenovani parkiji. Parkijev je bilo videti skoraj več kakor Miklavžev, in če bi bil Miklavž kdo

drugi in ne Miklavž, bi bil morebiti razlaljen. Toda Miklavž ni tak, da bi rekel: Jaz in samo jaz in nihče drugi! — nego je bolj moder in ve, če ne bi bilo parkijev, tudi zanj ne bi bilo službe.

Po drugih izločbah pa so bili Miklavžu na čast postavljeni Miklavži, bili so si jako podobni, nobeden ni imel brade ostrigene na "bubi", niti niso bili iz umetniške razstave, nego so imeli ravne ude in glavo tam, kjer se spodobi, in ne kod na hrbtu ali na trebuhu.

Koder je kaka prodajalna posebno lepo in izpodbudno častila Miklavža, je posređovala policija, da je prodajalna nekako odnehala, kajti ni mogel tramvaj mimo zaradi gneče.

Skoraj nobene prodajalne ni bila čisto brez in če ni zmogla več, je imela vsaj rdečo luč — malo rdeče luči, pa je bil Miklavž in so z rdečo lučjo spoštovali Miklavža galoše in pecivo in hlače in parfumi in ribje olje in knjige in živalni stroji in glitavčki in sir in vampi in železne blagajne in sardine in nogavice in frizure in kravate in modni saloni in obliži na kurja očesa. Vse je tekmovalo v enotnem navdušenju: gostilne in šolke in konsumi in kavarne in obiti in industrije — in le maklertari je bil, da ni.

Genjive je bilo videti: celo akromni zavod, ki je namenjen resnični človeški potrebi in ima dva vhoda, za moške posebe in za ženske, je gojil slavne te dni rdečo luč in prijano vabil poestnika. Ne dvomim, da se je vrli dami, ki a precizno spretnostjo vodi ta zavod, obnesel račun in želim, naj se ji s pomočjo visokoga začetnika obnese še naprej v zvežani meri, zlasti naj ji bo zavod obvarovan Damoklejevoga meča redukcije, ki žali bog raznim drugim zavodom žuga iz Beograda in so potem potrebne stavke in protesti in manifestacije in očitki, katara stranka da je kriva.

Lahko se reče, da je proslava bila veličastna in je naredila vtis na vsakogar.

Le režim je zamudil tudi to pot: za Miklavža ni imel kredita in se ve, kje tiči zajec: Miklavž ni v partiji! Zato ga režim prezira in brezobzirno gasi svetlinje naroda, kar nikakor ni v skladu s poljem vere in prosvete!

Na primer se je pikro opazila sodnja, da ni imela ne sence katerega Miklavža niti ne toliko peka in parkeljev, kar bi slo za noht. Lahko jo je sram, ko ima še veliko večji obrat kakor razni drugi obrati, ki vendar mimo njih ni mogel tramvaj in je moral posređovati policija. Zaradi malo proslave Miklavža ne bi bila sodnja v konkuri niti ji ne bi bilo treba posebnega kredita. Kakoga sodnika gotovo ima, ki ima brado za Miklavža, državni pravdnik bi lahko bil za angela s sabljo, in kdor bi bil obsojen, pa bi prišli ponj oni iz jetnišnice in bi rotiljali s ključki.

Takisto se je narod jako pikro sgrajal nad davkarjo, da ni štela Miklavža za vrednega niti počene rdeče lučke.

Taka reč se bridko maščuje in se bojim, narod si jo bo zapljal za ušesa in se naj sodnja in davkarja ne čudita, če jima stranke izostanejo in bo potem kriza.

Leo Dartey:

Dekle zlaega srca

— No torej? Kaj meniš o nji? — je vprašala gospa Dunois svojega moža, ko je nova služkinja odnesla posodo za omako. — O kom? O omaki? — Ne, žema... o služkinji. — Bože moj... če te hoče ališati mojo sodo, avo je: omaka je miserna, služkinja pa idijotka.

Gospa Dunois je planila pokoncu, kakor da jo je piščala oca.

— Nu, seveda, saj sem vedela! Zadostuje, da sem zadovoljna z njo jaz, pa je ogenj v stehi in služkinja je idijotka. Val dedci ste enaki. Bog varuj, da bi bila s služkinjo zadovoljna žena. Vam možkim je pridnost, poštenost in vestnost služkinj deveta briga. Z vsako mrho ste zadovoljni, samo da je lepo zakrožena, da reagira na vaše pohotne poglede in da vam postreže, če je treba. Kar se pa tiče omake, priznam, da je bila malo preslana. Služkinjo mi pa kar pustite pri miru! Dekle je marljivo, pošteno in vestno.

— Kaj pa veš o nji? — Kaj pa veš o nji? Saj je komaj dve uri pri nas. Tudi če bi prinala še vnaprej vse njene dobre lastnosti, ne moreš oporekati, da je zabita in nerodna. Res, čestitati ti moram, da si dobila tako butaro.

— Nerodna! To nič ne de. Čez nekaj dni se bo sukala po sobah ko verica. Ravnateljica posredovalnega urada me je zagotavljala, da dobim dekleta zlatega srca.

— Bijo bi mi ljubše, če bi imela čiste roke in manj zabito obraz. Slore pa...

— Takoj jo poučim in videl boš, da pojde vse gladko od rok.

— Ančka — je dejala gospa služkinji, ki je stala pred njo široko odprtih ust in mečkala v roki red predpasnika. — Z doma moramo. Ta čas pospravite jedilnico in pripravite večerjo.

— Jo...

— Recite: da, madame! In še nekaj. Če bi kdo ta čas posvonil, si pripažite bel predpasnik, potem šele odprite gornji in ga odvedite v salo. Govorite z njim samo v tretji oabi in dobro si

zapomnite, če vam kaj pove ali naroči.

— Jo, madame — je odgovorila, na da bi se potegnala na njenem bedastem obrazu kolikšaj spremeniš?

— Saj pojde, boš videl, da pojde — se je tolažila gospa Dunois in hitela za možem po hodniku.

— Tem bolje, je vzdihnil mož in zmajal s glavo.

— Zdaj sem vsaj mirna. Dekle je zanesljivo... Vzorna služkinja v vseh pogledih. Ne, kakor tiste navduhanke iz mesta, ki...

— Čez tri ure.

— Ančka, ali ste pospravili jedilnico in skuhali večerjo?

— Jo, madame.

— Prinesite večerjo... Je bila čas kdo pri nas?

— Jo...

— Zakaj pa niste takoj povedali? Kdo je bil?

— Dva gospoda.

— Torej?

— Torej... pripasala sem si bel predpasnik in ju odvedla v salo.

— Ali sta vam povedala, kako se piščeta?

— Ne... Eden je dejal: Vse v redu, starih opic ni doma.

— Opic?

— Jo. Drugi je pa pripomnil: Samo tale zajec. Vse je v redu.

— To da sta rekla? — se je začudila gospa vsa v skrbih.

— A potem?

— Potem — je pripovedovala dekle na novo — sta začela pbrati vse, kar se je dalo odnesti v vreč.

— Vlomili! Okradni! amoi — je kričala gospa Dunois obupano. — Nesrečnica, kričati bi morala na pomoč, reči bi jima morala...

— Kako sem pa mogla kaj reči? — je protestirala služkinja s topim pogledom.

— Niste mogli? Mar sta vas usipavala s plinom? Kaj sta vam zamašila usta?

— Ne... toda naročili ste mi, naj govorim v tretji oabi, a bila sta samo dva.

Telefon Cadillac 8457

Tel. na dom Empire 8775

IVAN A. MAROHNIC

Attorney at Law

(ODVETNIK)

Govori slovensko

1129-1131 First Nat'l Bank Bldg.

Woodward Avenue and Cadillac Square,

DETROIT, MICH.

Naročite Mladinski list,

najboljši mesečnik za slovensko mladino!

FARMA NA PRODAJ.

Proda se 120 akrov dobra farma in prav po niski ceni, je le 1 miljo do mesta in je prav poleg jezera (jeka). Vzrok prodaje je kar sem sam. Več se izve pri lastniku: Alfred Mikar, Box 135, Lydon Station, Wis. (Adv.)

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Dec. 31-27) pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Poslovite jo ravnoma, da vam lista ne zastavim. Ako lista ne prejme, je njegovo zastavljen, kar ni plačan. Ako je vaša lista plačana in ga ne prejmete, je njegovo zastavljen vlad napadnega naslova, plačite nam doplačilo in avditore stari in novi naslov.

Narodni zastopniki so val društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Narodnina za celo leto je \$6.00 in za pol leta pa \$3.00. Člani S. N. P. J. doplačajo \$4.80 na leto, za pol leta \$2.40.

Za mesto Chicago in Cincro a leto \$7.50, pol leta \$3.75, za Hano \$6.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.50, za vsa leta pa \$9.00.

Tedaj stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Mladinski List stane za celo leto \$1.30.

Narodnina lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO

"PROSVETA"

2657 S. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL.

NAZVANILLO.

Društvenim tajnikom in tajnicam se tem putem nanaša, da morajo nanašati vsa upravljalna dela vseh članov in članic, naslove novih članov, ter imena in naslove odstopnih, izstopnih in izstopnih članov nanašati upravljalstvu Prosveta, da se lahko tebe vredi izpisati na poljubne liste Prosveta, imena in naslove, katere pošljete glavnemu tajniku odnesete tam v arhivu in jih upravljalstvo ne dobi. Torej je zelo važno, da vsaki pošljete na navedeni seznam upravljalstva Prosveta posred. Upravljalstvo si želi, da društveni tajniki in tajnice to upoštevajo. Philip Godina, upravitelj.

Narodni zastopniki S. N. P. J.

Na željo vseh društev je gl. urad preakrbel avio-izpisa. To so krasno izdelane okroglopoljske tablice, s seznamom S. N. P. J., in namenjene so za avtomobilne članove. Na društva smo razposlali podrobna pojasnila glede teh izpisov, na člane pa apeliramo, da jih pošljejo na ročajo. Vincent Chikar, predsednik SNPJ.

SEZNAM PRIDRUŽENIH SVETSKIH ORGANIZACIJ V CHICAGO.

Dr. Narodni Vitar 54. 20 SNPJ, maškarska veselica dne 7. jan. 1928 v dvorani SNPJ.

Društvo Danica, planjska veselica dne 7. januarja 1928 v Poljiški dvorani, 1921 W. 22. St.

Dr. Nada 54. 103 SNPJ, maškarska veselica dne 14. januarja 1928 v dvorani SNPJ.

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

ima v zalogi sledeče knjige:

AMERIŠKI SLOVENC—izvirna krasna knjiga, vsega 632 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane...

SLOVENSKO-ANGLEŠKA SLOVNICA—slo slova in lahko razumljiva knjiga za obseje angleščine, s dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo...

ZAKON BIOGENEZE—tolmači naravne zakone in splošni razvoj knjiga, ki katere zamoreta trpiti mnogo naukov na tehnolo in duševno dobro...

PATER MALAVENTURA—V KAHARST—enakriva povest in življenje ameriških frančiskanov, in doživljaj rojaka, izvrstno spoplošnena s slikami...

KAJEDALCI—resnična povest in prava ilustracija dolejši skrinjice dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki...

JIMMIE HIGGINS—krasna povest, ki jo je spisal sloviti ameriški pisatelj Upton Sinclair, poslovenil pa Ivan Molak...

ZAPISNIK S. REDNE KONVENCIJE S. N. P. J., 288 strani mehko vezana, stane samo...

"REBETENICA"—drama v treh dejanjih s prologom in epilogom—mehko vezana, stane samo...

"INFORMATOR"—knjižica s vsami potrebnimi podatki o S. N. P. J.—zelo priporočljiva za člani—stane samo...

Plašite pojo na:

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih!

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA CLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Cene zmerne, unijako delo prve vrste. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Pišite po informacije na naslov

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTRENA POJASNILA

Rade Marink: NEN OROFA BLAGAJA

(Dolga)

"Koro, komaj smo tovorili," se je bahal bivši jančar in udaril po nepetih blagah ob sedlo. "Bili smo v Slavoniji, na Kranjaku in v Štajerskem, na Ogrskem in v Sedmogradskem. Jahači smo po cele noči. Pobjali, robili, palili in jemale smo vse, kar smo le dosegli, vse do opankov! Samo na Kranjaku in v Štajerskem smo razpeli ali pokodovali nad šestdeset cerkva, polgali več samostanov, pet trgov in do dve sto vas in odgnali okoli petnajstisoč nevernikov. Allah je velik!"

"Tihhal, rad bi jahal pa naproti," je dejal Omar. "Spremi me!"

"Tako, gospodine mladi, ko postrežem konju in voodam drugemu."

Omar je hitel obvestiti Fatimo, ki je vstala in si soper omotala obraz.

"Fati, Omar!" ga je svarila. "Videl boš naše ujebe rojake. Ali se ne bojiš, da te premaga umiljenje? Kasati boš moral veselje, srce pa ti bo raskrajala silna žalost. Ali se ne bojiš? Ostani rajši pri meni!"

"Zatajeval se bom. Bodi mirna. Moram jih videti, ah!"

"Fekim mi dvorkinjo Jeleno. Rada bi v sobo. Se skrat: boji previdni! Zbogom!"

Mahniti ji je s roko v slovo. Ko se je napravil na pot in se vrnil v svoje sobe, je imihalec tovaril še sedel ispočitega konja, dočim je imihali pritalat jermene Omarjevemu belcu Sarifu. Jakri mladi konj je reagetal veselo in kar ni mogel mirovati; venomer je stresal fino glavo s težno dolgo krivo, da so zamihavali čopi in rose rdeče opagne. Prožno je skočil Omar v sedlo in kmalu sta bila s imihalom v ozki mračni dolini hitre Bozne.

Strugo so sečile prastare buke, hrasti, velikanske skale. Ponokod so molela porušena debela iz reke. Pod bujnimi ovijalkami in plezalkami so todintam skakale in lile prečlate gorake vodice v hladna globeli. Mastoma so usadi prsti in prodovine ovirali ječo po ozki cesti. V taenobnem miru samotne divje noteake so od pečin glasno odmevali udari ploščatih turških podkva. Včas je vzel velik jastreb, preplašen z gneuda na okrajku strmenja skalojva, tulntam se je pokazala verica, vsa črna, ali pa je navpične stene obletaval prekrasni platinaki plezalek, živ rubin.

Naposed ju je privlela cesta iz temnote in vplaje noteake na lino solčno ravan zelnikega polja, kjer so bili paši svojo šivino še stari lilei, roparski pastirji. Reven dečko je nadzoroval veliko čedo belorunih ovac in piškal na dvojnice ali dvogrlice prastare, čudovito mile in otočne napave... Pogrnala sta konja. Dole sta kmeta, ki je vodil štiri pare volov pred cvilečo težko arabo, popolnoma lešenim narodnim vozom (visoko natovorjenim s dehtačim senom). Sprejaj je stopala kmetica s presliš in predivom pod levo pazduho in s vretenom v desnici; predla je greda. Pod visoko Vjetrenico sta zagledala dolg oblak prahu.

"Nahi!" je dejal imihal.

22.

Omarju je težilo dušo nekaj kalnega, žalostnega. Srce mu je utripalo od razburjenosti, od otroške radovednosti, od nejasne bojazni...

Iz prašne megle se je bliskalo jeklo in turbani so rdeli ko kri. Ze je silil divje prigrnjajoče glasove, topot konjaskih kopit, švenket orožja.

Sprejaj je jezdi Omar na svojo pomenega arabskega Dorata. Od šivopisanega turbana se mu nihali dolgi čopi na rame. Okoli vratu mu je visela jeklena verica v sre-

brnim okrovom se koran. Na usnjatem pr-

sem oklepu so se mu svetile toke, debeli sre-

brazi glavici. Močna jeklena naprava mu je akle-

pala široki nametj pas; namj je bila pripeta

kriva damščanka s mnogotero zasankanimi

slatimi motivi. Za sadlom je bila svita oke

molitvena preproga. V levi je držal udo s

slatimi resami, v desnici pa leskovo vajo in od-

ganjat konju nadlepe muhe; obtem pa je skro-

pio pasil, da ni pokodoval nobene živalce.

Omar paša je bil jako dobre volje. Posla-

ti je nameraval najprej mlade jetnike preko

Sarajeva in Viskgrada akoli "stara" Srbije v

Catigrad sultanu, ki mu je bil odtegnil milost.

Upal je, da se iznova prikuji Mehmedu in da

dobri častni naslov "ghazi", premagovalec ne-

vernikov.

Omar je pridiral dopred pašo, ustavil ko-

nja in v podraz dejal danico na srce, usta in

čelo. Omar se je oveselil, ko je videl mlade-

niča tako čilga in zdrava.

"Kako ste se imeli doma, Omar?"

"Hvala Bogu, dobro."

"Vse v redu?"

"Hvala Bogu, vse."

"Tudi nam je pomagat Allah. Da vidiš,

ljubi sinko!"

Krenila sta s ceste na travnik. Mimo

njiho so jahali arepogledi bosenski roparji, biv-

ši jančarji, martolosi ali neredni vojaki, Al-

banci, Rumenci, Anatolci in divji Arnavti, vsi

na majhnih lahkih, pa vendar močnih konjih.

Nekateri so se postavljali z uplenjeno zlatino

in srebrnino na visokih turbanih, na preli, na

rokah, na sedlu in v grvi svojih konj; nekateri

so bili navale vročini odeti s mašnimi plašči.

Sulice, okovaše s železom, so švenke-

tale ob kratkih sabljah, bojnih sekirah, ob lo-

klih in tulih s puščicami, ob okroglih malih

tarčah. Na jeklenem orožju je videl Omar

rjave brizge in proge, ostanke človeške krvi.

Za njim je prihajala dolga vrsta tovarnih

konj. Skopčani s močnimi jermeni, so stopali

posames drug za drugim